

RESUM D'ACTIVITATS

Any 2015

Institut Català d'Ornitologia

TAULA DE CONTINGUTS

Oficina Catalana d'Anellament.....	4
Reglament Intern i Comitè d'Anelladors.....	4
El banc de dades	4
Projectes de seguiment	5
Atlas dels ocells nidificants d'Europa.....	5
Nou Atlas dels ocells nidificants de Catalunya.....	6
Atlas dels ocells nidificants de Barcelona	7
Atlas dels ocells nidificants d'Espanya	8
Atlas dels ocells hivernants de les Illes Balears	8
El SOCC	8
SYLVIA	11
Projecte MIGRACIÓ.....	12
Projecte ORENETES	12
Nius.cat	13
Ocells dels Jardins	13
El Comitè Avifaunístic de Catalunya (CAC).....	14
Anuari d'Ornitologia i ornitho.cat	14
EuroBirdPortal (EBP)	15
Altres projectes i estudis	16
Programa de recerca i conservació al Zoo de Barcelona.....	16
Seguiment de la migració del Ballester amb geolocalitzadors.....	17
La problemàtica de les col·lisions dels ocells en edificis	17
Pla de Conservació de la Xarxa de Parcs de la Diputació de Barcelona.....	17
Sistema d'Informació Territorial de la xarxa d'espais lliures de la Diputació de Barcelona (SITxell). 17	
Relacions institucionals.....	18
Col·laboració amb la Generalitat.....	18
Col·laboració amb altres institucions	18
Altres relacions institucionals i acadèmiques	18
Formació	20
Cursos	20
Recerca.....	23
Productivitat científica de l'ICO i difusió de la recerca.....	23
Difusió	23
L'Abellerol.....	23
La Revista Catalana d'Ornitologia	23
El Web i el Butlletí electrònic.....	23
Iniciatives socials i organització interna	24
Evolució del nombre de socis	24
Vocal del soci.....	24

DBF 24
Comptes 2015..... 25

Oficina Catalana d'Anellament

El balanç de 2015 suma un total de 64589 ocells marcats d'un total de 112 balanços. A tot això cal afegir un total de 13.443 controls que s'afegeixen a la base de dades. Un cop més, la majoria de les captures provenen de projectes de seguiment estandarditzats. Cal destacar que la gran majoria dels anelladors van lliurar les seves dades informatitzades i en el termini estipulat.

L'any 2015 es van tramitar 578 recuperacions. D'altra banda es van respondre les consultes de lectures d'anelles de PVC anellades per l'ICO i/o anellades per altres grups i observades a Catalunya. En aquest sentit cal destacar el gran augment de lectures propiciades pel seguiment rutinari d'ornitòlegs especialitzats en aquàtiques i particularment en làrids.

Un dels aspectes més rellevants de l'any 2015 va ser la continuació de la recepció de les lectures de marques especials a través del portal-web que es va posar en funcionament el novembre de 2009. Aquesta nova eina ha facilitat la tramesa d'informació de les lectures d'ocells portadors de marques d'identificació visual i el llistat dels historials de forma gairebé immediata. D'altra banda, des de 2012 l'OCA a més de les anelles metàl·liques, s'encarrega també de la gestió i distribució d'anelles de lectura a distància per a aquelles projectes que desenvolupen els anelladors de l'entitat amb aquesta metodologia.

A més, des de 2015 l'ICO coordina, conjuntament amb l'Equip de Biologia de la Conservació de la Universitat de Barcelona la gestió del marcatge d'àliga perdiguera a nivell estatal.

L'OCA rep suport econòmic del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural.

Reglament Intern i Comitè d'Anelladors

Durant l'any 2015 s'ha mantingut el mateix Comitè d'Anelladors (CAN).

Aquest comitè està constituït de la forma següent :

Jordi Baucells (coordinador)

Raül Aymí (secretari)

Joan Aymerich

Oriol Baltà

Carles Barriocanal

Raül Calderón

Miquel Boix

Oriol Clarabuch

Joan Carles Fernández

Xavier Tomás

El banc de dades

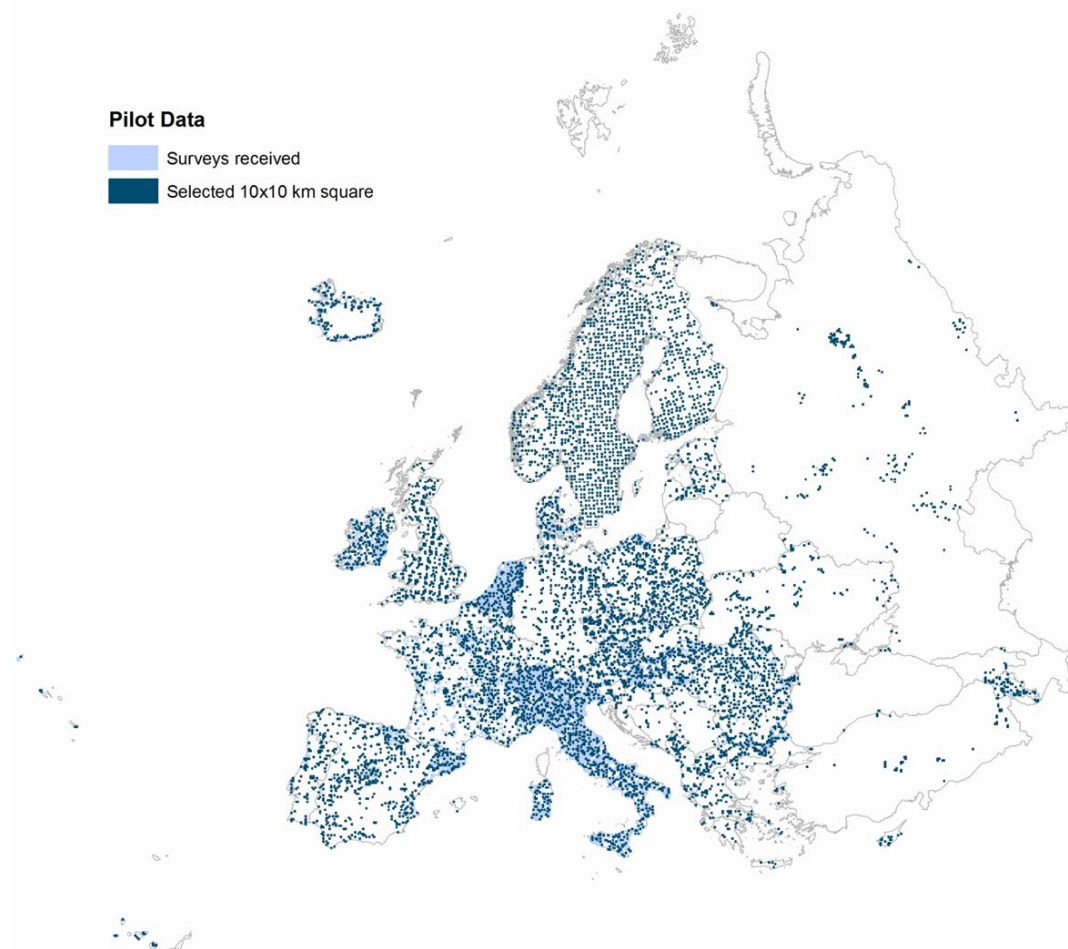
Hores d'ara el banc de dades d'anellament compta amb 1.862.836 registres informatitzats, és a dir, les dades de tots els balanços d'anellament històrics de 1975-2015 (1.862.836 registres): els procedents dels projectes SYLVIA (215.795 registres) i MIGRACIÓ (506.638 registres) és a dir que, en total, a prop del 40% (722.433) de les dades del banc té estàndard ampliat. Durant 2015, s'han gestionat un total de 16 consultes del banc de dades relatives a diferents aspectes del banc de dades de l'ICO.

Projectes de seguiment

Atlas dels ocells nidificants d'Europa

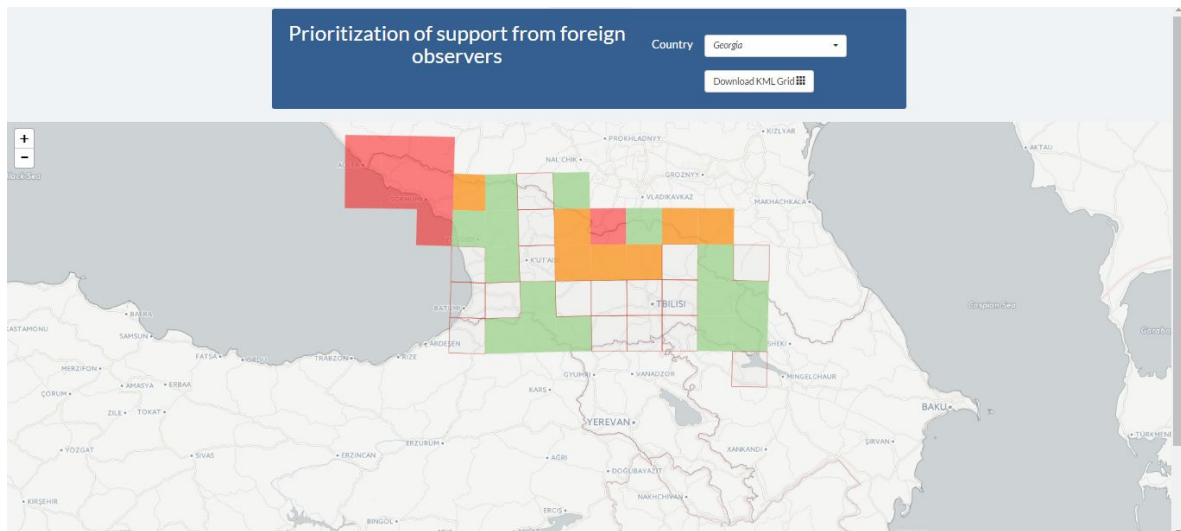
Petr Vorisek (Societat Txeca d'Ornitologia) i Sergi Herrando (ICO) coordinen el projecte de nou Atlas dels ocells nidificants d'Europa (EBBA2; www.ebba2.imfo) sota la direcció de Verena Keller com a màxima responsable de l'*Atlas Steering Committee* de l'*European Bird Census Council* (EBCC). Dins el nòdul de coordinació de l'ICO, donen suport a Sergi Herrando en diferents tasques tècniques i de coordinació: Marc Anton, el Martí Franch, David Martí, Magda Pla i Dani Villero.

L'any 2015 els esforços de coordinació es fonamenten en donar suport metodològic als països que el necessitin, sobretot els de l'est i sud-est del continent. Un esforç molt notable s'està realitzant a Rússia, Ucraïna Grècia o Sèrbia, però en molts d'altres els resultats de l'esforç són apreciables. A Sèrbia i Ucraïna s'organitzen jornades amb els ornitòlegs d'aquests països per explicar la metodologia de l'EBBA2, estudiar conjuntament la millor manera de posar-la en pràctica en cada país, a més de fer sessions formatives al camp. El 2015 l'equip de treball al nòdul ICO del EBBA2 s'amplia i, a més del suport rebut pel govern suís i una fundació suïssa, s'aconsegueix finançament addicional de la Fundació MAVA. L'any 2015 el nòdul ICO de coordinació de l'Atlas d'Europa impulsa la primera recopilació de dades estandarditzades pan-europea, on hi participen societats ornitològiques de 40 països. Es generen els primers mapes preliminars de distribució d'alta resolució.

Mapa que mostra les dades estandarditzades (mostrjos en temps controlat) recopilades l'any 2015 des del nòdul ICO de coordinació de l'Atlas d'Europa.

L'any 2015 es generen eines on-line per visualitzar les dades preliminars que es van rebent (<http://mapviewer.ebba2.info/>), per a permetre als coordinadors nacionals revisar les seves dades i arribar a acords sobre les dades situades en els quadrats de frontera (<http://mapviewer.ebba2.info/checker/>) o per a coordinar els esforços dels ornitòlegs europeus en les seves expedicions en àrees on hi ha un dèficit d'observadors (<http://mapviewer.ebba2.info/gaps/>). En el cas concret de Rússia, i atesa l'extraordinària importància de les dades en aquest territori tan gran per al coneixement de les distribucions europees, es treballa conjuntament amb els coordinadors russos per crear una eina específica per a ells.

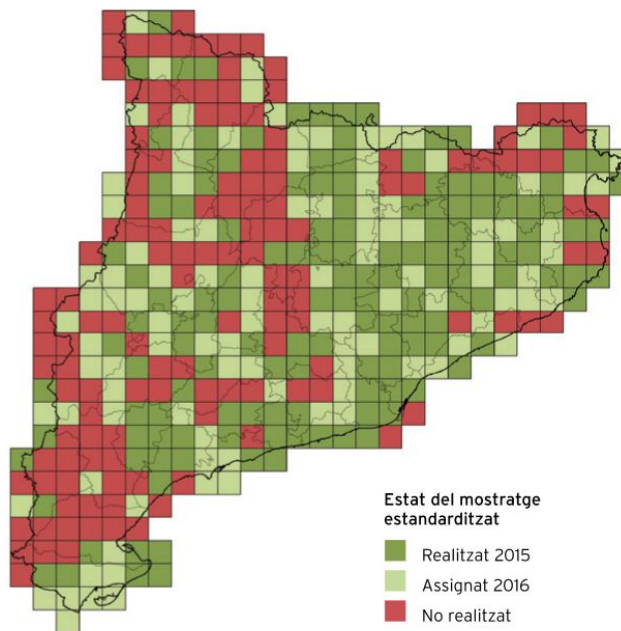
Imatge de l'eina Gap tool (<http://mapviewer.ebba2.info/gaps/>), on es mostren els quadrats de 50x50 on es demana als ornitòlegs internacionals que centrin els seus esforços de recopilació de dades (verd), i els que per raons de seguretat han d'evitar (en vermell).

Nou Atlas dels ocells nidificants de Catalunya

La primavera de 2015 és la primera temporada del Nou Atlas dels ocells nidificants de Catalunya. Durant l'any es realitzen les següents tasques:

- Elaboració del material informatiu sobre l'Atlas: document metodològic, fitxes de camp, fitxes d'enviament de dades, material de difusió per enviament on-line
- Coordinació de la xarxa de participants en els mostrejos de camp: assignació de quadrats UTM 10x10 km, assistència durant el període de mostreig i recepció de dades
- Revisió de les dades enviades pels responsables de quadrat de la primavera 2015

La coordinació del projecte es basa en l'assignació de quadrats UTM 10x10 km a responsables de quadrat. L'assignació durant el primer any és molt bona, amb la participació d'un total de 158 ornitòlegs que cobreixen 138 quadrats, un 35% del total. Es cobreixen sobretot les províncies de Barcelona i Girona, amb buits importants a la meitat oest de Catalunya.

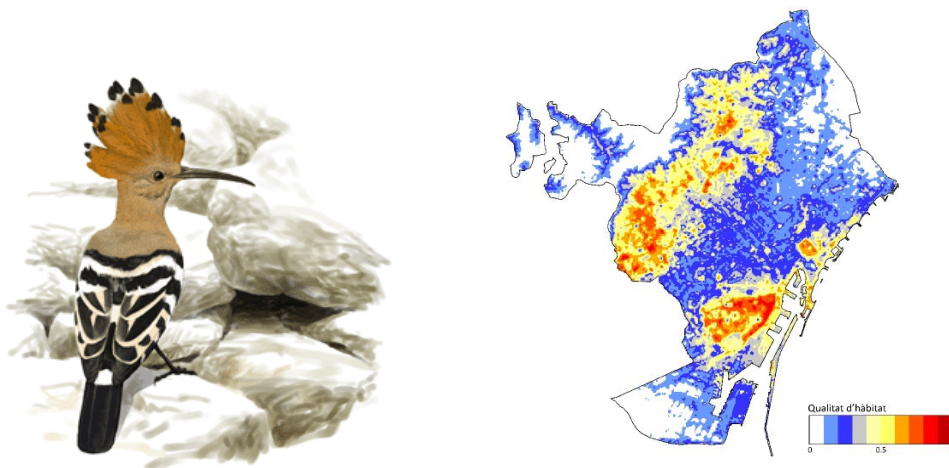
Cal destacar el paper d'Ornitho.cat en el Nou Atlas, amb l'aportació de més de 120.000 observacions amb codi atlas durant el 2016. S'utilitza Ornitho.cat com a via de contacte i difusió de l'Atlas, paral·lelament als canals específics.

Per a la promoció del Nou Atlas es va realitzar una xerrada durant el Delta Birding Festival.

Atlas dels ocells nidificants de Barcelona

L'Atlas dels ocells de Barcelona es continua desenvolupant en el marc del conveni entre l'Ajuntament de Barcelona, La Fundació Zoo, la Universitat de Barcelona i l'ICO. Durant l'any 2015 es van dur a terme diverses feines, bàsicament d'anàlisi, en el marc d'aquest projecte. Les tasques realitzades es detallen a continuació:

- Coordinació de la xarxa de participants en els mostrejos de camp: realització de censos específics per a falciots i ballestes (darrera feina de camp del projecte)
- Recull exhaustiu de dades de totes les fonts disponibles més enllà de les que s'han generat en la feina de camp dels col·laboradors del projecte
- Revisió de totes les dades.
- Elaboració de mapes de distribució a 500x500 m de resolució i de models de presència de l'espècie de molt alta resolució (50x50 m)
- Elaboració de maqueta de continguts de les fitxes d'espècies del llibre i textos preliminars
- Elaboració de capítols introductoris, e.g. El paper dels ocells en la provisió de serveis ecosistèmics a Barcelona (conjuntament amb ICTA, UB, Ajuntament)
- Lliurament de resultats a l'Ajuntament de Barcelona amb les dades de participació i progressió del projecte, així com d'una avaluació de les tasques efectuades durant l'any 2015 i una previsió de futur per a intentar enllestir la feina l'any 2016.

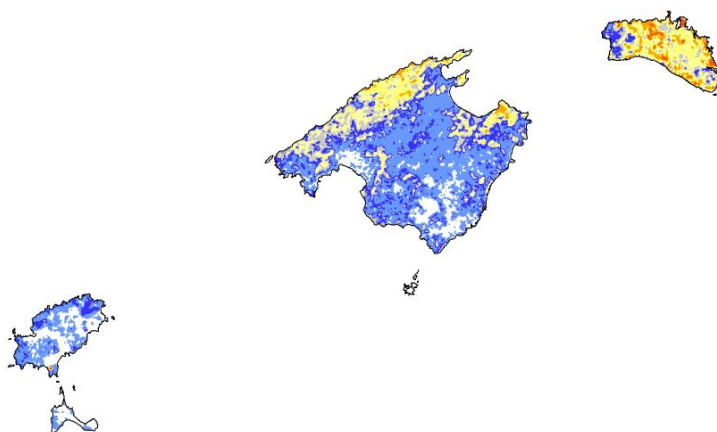
Mapa d'alta resolució que mostra la presència (50x50 m) de la puput a Barcelona durant la temporada de nidificació.

Atles dels ocells nidificants d'Espanya

Durant l'any 2015 l'ICO signa una cord de col·laboració amb SEO/BirdLife per tal de fer arribar totes les dades que es recullen a Catalunya per al seu ús en l'Atles dels ocells nidificants d'Espanya. S'assisteix a la reunió de coordinadors regionals a Madrid i es lliuren les dades sol·licitades.

Atles dels ocells hivernants de les Illes Balears

L'ICO participa activament en l'elaboració de l'Atles dels ocells hivernants de les Illes Balears, conjuntament amb els companys del GOB-Mallorca, SOM-Menorca i GOB Eivissa-Formentera. Durant el 2015 es finalitza la revisió de dades i a 10x10 km, conjuntament amb el Centre Tecnològic Forestal de Catalunya (CTFC), s'elaboren els mapes d'alta resolució a 1x1 km. Es manté finançament per part Institut Suís (SOI).

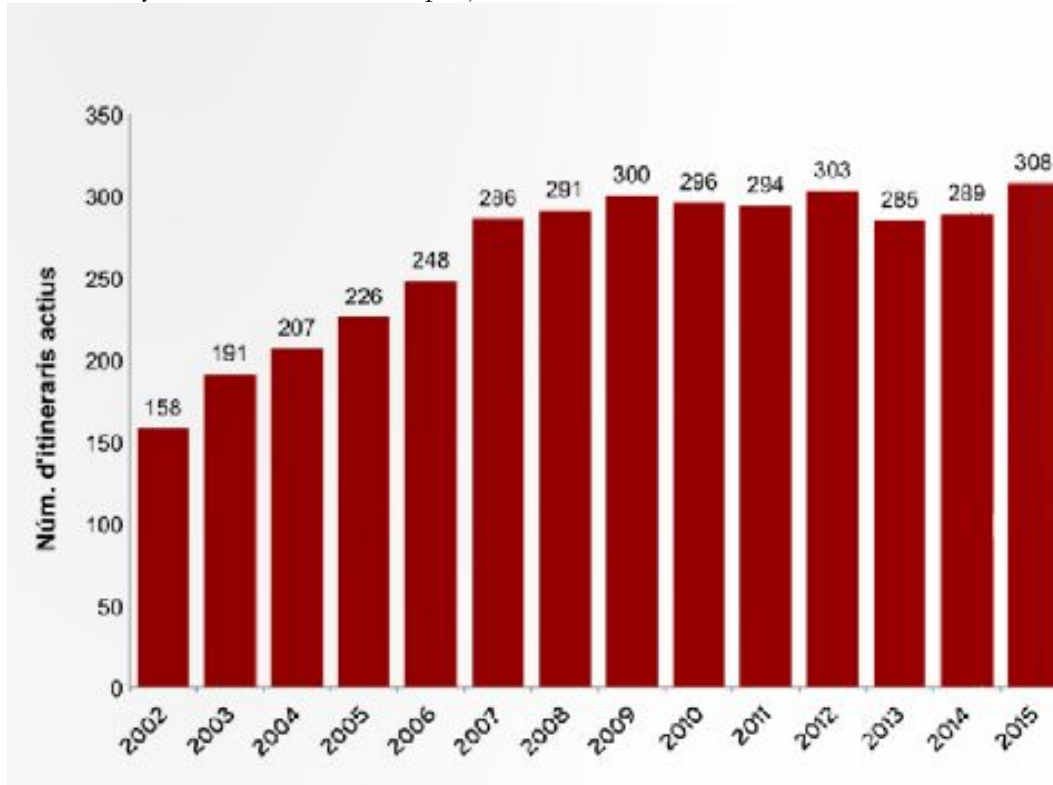

Mapa preliminar de pardal de bardissa a l'hivern a les Illes Balears. Dades de GOB-Mallorca, SOM-Menorca i GOB Eivissa-Formentera, elaborades amb la col·laboració de l'ICO, el CTFC i SOI.

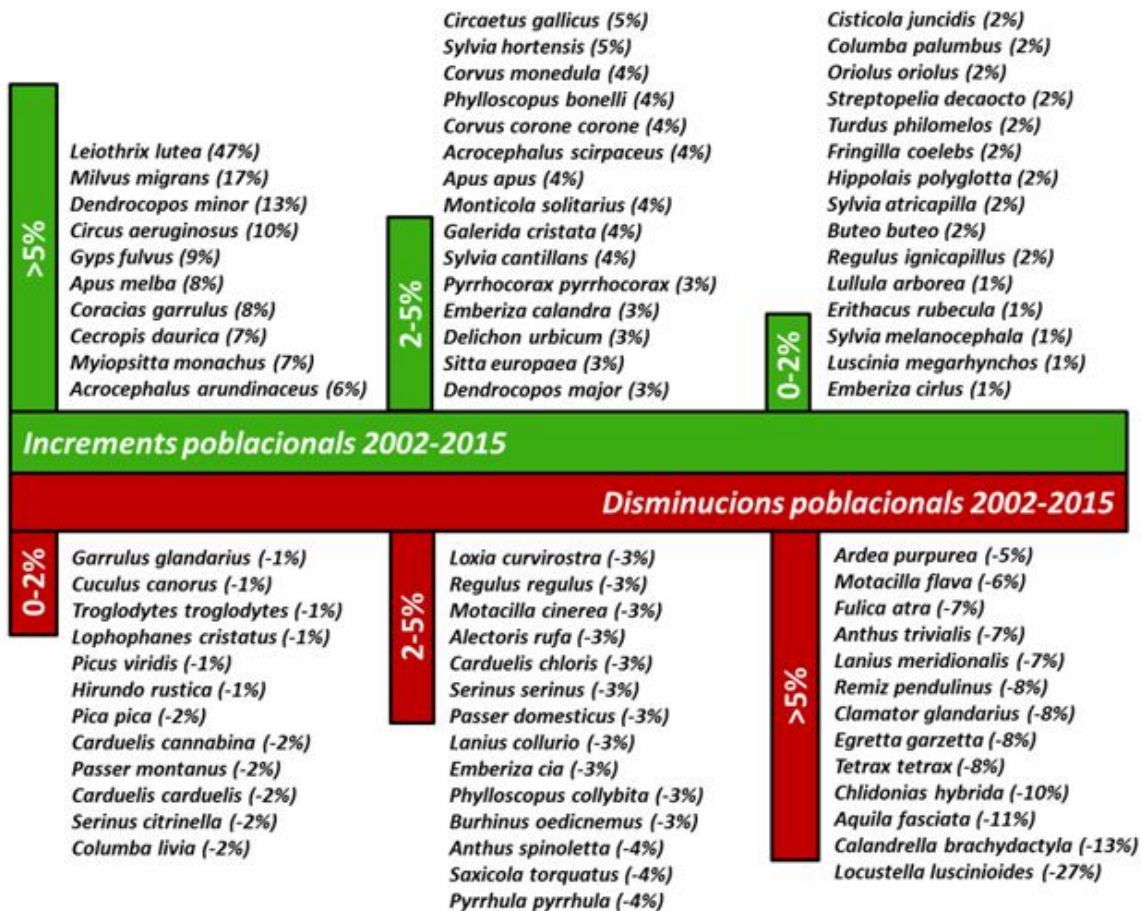
El SOCC

La col·laboració entre el Departament de Territori i Sostenibilitat i l'ICO permeten, un any més, mantenir el Seguiment d'Ocells Comuns Catalunya (SOCC). A continuació es detallen les principals activitats realitzades en el marc del SOCC durant el 2015.

- Catorzè any de funcionament del projecte. El nombre de SOCCs està estabilitzat.

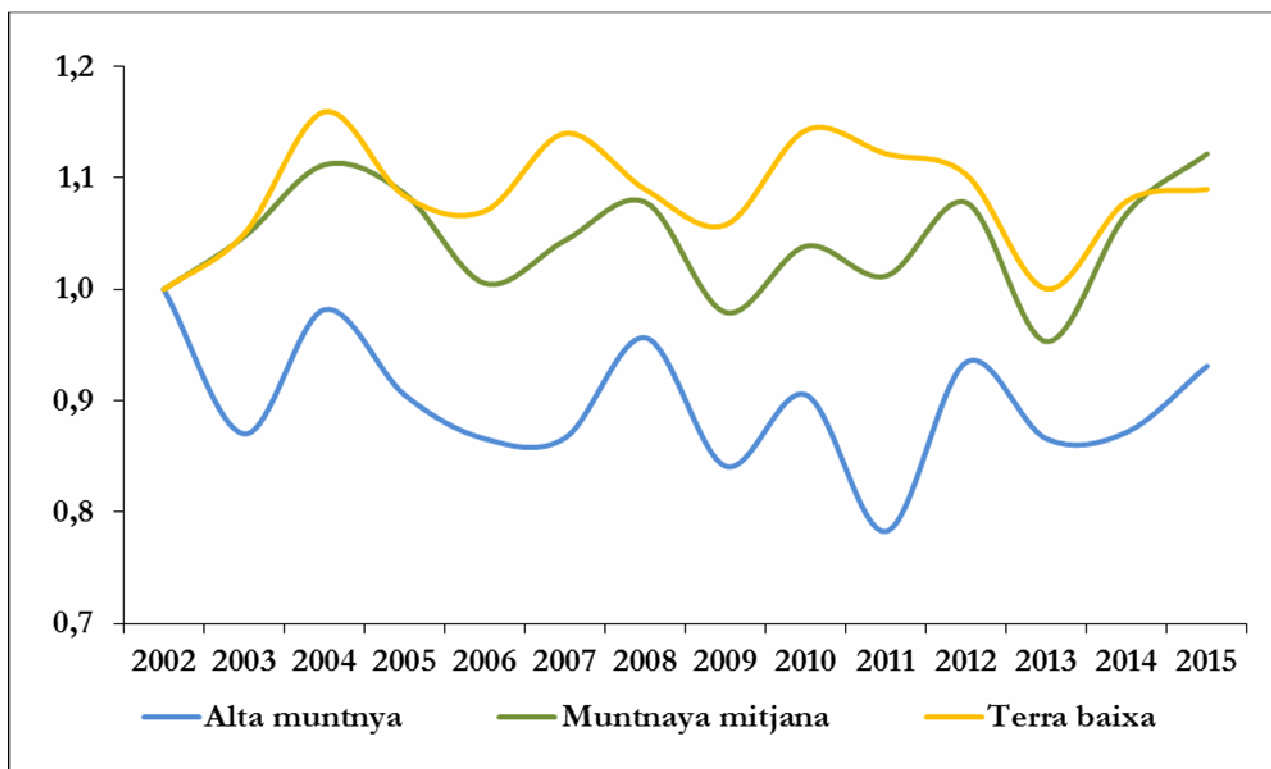

- Es coordina als col·laboradors del projecte (actualment 214 persones). L'assistència es l'habitual: resolució de dubtes, recepció de dades, incorporació a la base de dades central, revisió de possibles errors, etc. Enguany es regala una llibreta de PICO als col·laboradors del SOCC.
- El març de 2015 es publica el 13è report del SOCC.
- De la mateixa manera que va passar en l'Atlas dels ocells de Catalunya a l'hivern, el SOCC rep la sinèrgia del nou Atlas dels ocells nidificants a Catalunya.
- Es calculen les tendències de les espècies hiverns 2002/03-2013/14 i nidificants 2002-2015. S'actualitzen els continguts del SOCC a www.ornitologia.org, al www.sioc.cat i a www.ecco.cat.

Tendències de les espècies d'ocells nidificants a Catalunya des que va començar el projecte SOCC l'any 2002 fins al 2015 (la xifra entre parèntesi fa referència al canvi promig anual).

- Es trameten a l'European Bird Census Council les tendències de les espècies que se sol·liciten des d'aquesta entitat per elaborar les tendències i indicadors pan-europeus. (<http://www.ebcc.info/pecbm.html>)
- Indicadors:
 - S'actualitzen els indicadors d'estat bàsics (agrícola, forestal i arbusti) per a les temporades de nidificació (per Catalunya, PEIN, Parcs Naturals), així com l'indicador dels efectes del canvi climàtic i de l'aforestació. S'elabora un nou indicador d'ocells estèpics i d'ocells aquàtics. També s'elaboren indicadors sobre l'estat de les poblacions d'ocells de terra baixa, mitja muntanya i alta muntanya.

Indicadors de les poblacions d'ocells de terra baixa, mitja muntanya i alta muntanya.

- S'actualitzen els indicadors d'ocells silvestres i introduïts de la ciutat de Barcelona (Indicadors Agenda 21 <http://www.sostenibilitatbcn.cat/attachments/article/84/InformeIndicadors2013.pdf>).
- S'elaboren les memòries corresponents per al Departament de Territori i Sostenibilitat (http://mediambient.gencat.cat/web/.content/home/ambits_dactuacio/patrimoni_natural/sistemes_dinformacio/programa_de_seguiment_docells/resultats/documents/Memoria-seguiment-ocells_SOCC_-2013.pdf), Fundació Catalunya la Pedrera i la Diputació de Barcelona.

SYLVIA

L'any 2015, el programa SYLVIA va complir el seu 25è any de funcionament. El nombre d'estacions i captures, tant pel que fa al període hivernal com a estival, es va mantenir més o menys igual. 41 estacions romanen operatives durant l'estiu i i 26 a l'hivern. Aquestes estacions segueixen estant més ben distribuïdes per la geografia catalana, si bé encara estan força concentrades a les comarques més costaneres.

De la mateixa manera que en els anys anteriors, durant el 2015 el programa SYLVIA es va coordinar amb l'ajut del Departament de Medi Ambient i Habitatge i va rebre el suport de l'Obra Social de Caixa Catalunya, l'Ajuntament de Terrassa, l'Ajuntament de Vacarisses, l'Ajuntament de Celrà, l'Ajuntament de Girona, el Departament de Medi Ambient i Habitatge (Parcs Naturals del Cadí-Moixeró, Delta de l'Ebre, Cap de Creus, Aiguamolls de l'Empordà, Montsant, Zona Volcànica de la Garrotxa i PNIN de l'Albera), la Diputació de Barcelona (Parcs Naturals del Montseny, Montnegre-Corredor, Garraf i Sant Llorenç de Munt), l'Espai Natural de les Guàrdies-Savassona, el Consorci de les Gavarres, el Consorci de les Reserves Naturals del Delta del Llobregat, l'associació Galanthus, el Parc de Collserola, el Parc Serra de Marina i el Parc Serralada Litoral.

D'altra banda, també s'està treballant amb els projectes SOCC i SYLVIA per obtenir models i índex de bioindicació que facilitin la interpretació dels canvis ambientals.

Projecció internacional

El programa SYLVIA forma part del programa europeu d'estacions d'esforç constant coordinat per EURING (Euro-CES), amb més de 600 estacions d'anellament actives al 2011. S'està treballant en els primers anàlisis, tant de productivitat com d'èxit reproductor utilitzant les dades dels diferents projectes que hi ha en funcionament a Europa.

Projecte MIGRACIÓ

Durant el 2015 el projecte MIGRACIÓ va mantenir la retallada quant a estacions operatives i a la duració d'algunes d'aquestes. A la primavera s'ha mantingut 1 sola campanya: Aiguamolls de l'Empordà (del 2 de març al 30 de maig),. A la tardor només es va mantenir la següent: Canal Vell (4 d'agost a 1 de desembre).

Com cada any, les estacions que estan en funcionament durant el període primaveral també van participar en el projecte internacional *Piccole Isole*.

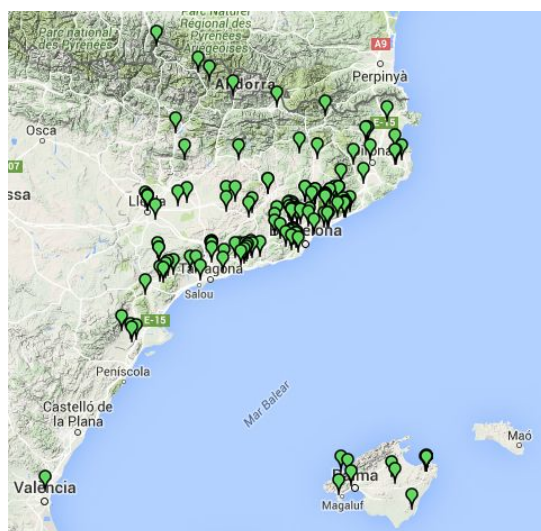
El programa MIGRACIÓ es va coordinar amb l'ajut del Departament de Medi Ambient i Habitatge i va rebre el suport d'aquest a través dels parcs (Parcs Naturals del Delta de l'Ebre, Aiguamolls de l'Empordà i Zona Volcànica de la Garrotxa) i l'Ajuntament de Flix.

Projecte ORENETES

El 2015 va veure una certa caiguda de la participació en el Projecte *Orenetes* mentre que precisament l'any anterior s'havia arribat a un rècord de participació. Tot i així, el 2015 es van censar 18.658 (en contrast amb els 21.351 de 2014), en 120 municipis, incloent-hi alguns de Balears i un del País Valencià. Malgrat tot, això ha fet que el 2016 hàgim fet més difusió que en l'any anterior per invertir la tendència.

Gràcies al suport del departament de Territori i Sostenibilitat, a partir de 2013 el projecte *Orenetes* també està servint per difondre la problemàtica de la contaminació de l'aire en zones urbanes. Per fer-ho possible, el web s'ha adaptat mitjançant la creació d'un mòdul específic de difusió de la problemàtica de la contaminació de l'aire i un apartat interactiu per prendre'n consciència, així com amb la difusió de les dades de qualitat de l'aire facilitades per la Direcció General de Qualitat Ambiental i la inclusió al protocol de cens d'estimadors indirectes i senzills de la qualitat de l'aire.

Com cada any també cal destacar el treball conjunt que s'ha fet amb el Cos d'Agents Rurals, que ha fet més de 100 xerrades a escoles explicant el projecte i intervenint en casos de problemes de destrucció de nius..

Unitats de mostreig del Projecte Orenetes de 2015

Nius.cat

És tracta d'un dels projectes més nous de l'ICO (es va posar en marxa al 2013). La resposta dels col·laboradors és discreta tot i que ja hi ha una base de col·laboradors freqüents però cal incrementar la participació, ja que la mostra és petita per a la gran majoria d'espècies.

A través d'aquest projecte també es posen a la venda unes caixes-niu de fusta fabricades pel Centre Especial d'Ocupació per a discapacitats intel·lectuals de la Fundació El Maresme que tenen una bona acceptació entre institucions i particulars.

Hores d'ara, ja s'han entrat 1.349 intents de cria de 107 espècies. Malgrat tot, només 11 espècies superen les 25 entrades i d'aquestes només 2 passen del centenar. Cal, per tant, potenciar aquest projecte si es vol tenir una mostra representativa de la nidificació dels ocells de Catalunya.

The screenshot shows the homepage of the Nius website. At the top, there is a navigation bar with links for 'Inici', 'El projecte', 'El cicle reproductor', 'Les espècies', 'Botiga', and 'Registra't'. Below this, a main banner area contains a large image of birds on a nest and a text box describing the project. To the right, there are several smaller articles and sections, including 'En què consisteix?', 'Vols participar-hi?', 'Explora les dades recollides fins ara', and 'Coneix les espècies que nidifiquen a Catalunya'. A sidebar on the right features a 'Participa-hi!' section with a list of steps and a 'Botiga Nius' section showing a birdhouse for sale. At the bottom left, there is a registration form with fields for 'E-mail' and 'Clau'.

El nou portal web nius.cat

Ocells dels Jardins

El gener de 2014 es va engegar www.ocellsdelsjardins.cat, amb un nivell de participació notable. Ocells dels Jardins és el projecte de ciència ciutadana en què els participants introdueixen observacions d'ocells dels seus jardins. El formulari d'entrada té dibuixos dels ocells i està tot preparat per fer-ho molt fàcil.

En aquests moments, el projecte compta amb 536 jardins mostrejats i 597 usuaris (82 d'ells donats d'alta en 2015). En 2015 s'han entrat 23.552 observacions, un creixement important sobre l'any anterior. Cal dir que es va notar molt la influència d'un concurs en el que s'obsequiava una guia i una llibreta Ornitho als observadors més actius.

El Comitè Avifaunístic de Catalunya (CAC)

Durant el 2015 el CAC va seguir la seva labor, focalitzada en el manteniment de la llista dels ocells de Catalunya i l'homologació de citacions de taxons considerats rars. Aquest any s'incorpora al comitè dos nous membres, Marc Gálvez i Àlex Ollé, de manera que al finalitzar l'any el comitè està format per:

Coordinador:

Marcel Gil

Vocals:

Albert Burgas

Martí Franch

Miguel Ángel Fuentes

Marc Gálvez

Manolo García

Marc Illa

Xavier Larruy

Àlex Ollé

Entre les tasques desenvolupades destaca la publicació de la *Llista patró dels ocells de Catalunya. Edició 4.1.* (agost de 2015). Durant el 2015 s'ha redactat el *4t Informe del Comitè Avifaunístic de Catalunya. 2012, 2013 i 2014*, així com el contingut del *Primer Butlletí del CAC*, que es publicarà on-line el maig de 2016.

El 2015 s'ha iniciat un nou format de reunions que es duren a terme com a mínim un cop l'any durant un cap de setmana, per tal d'abordar en més profunditat els projectes en procés, el pla de treball i les recirculacions on és necessària més discussió. Els membres del CAC es van reunir el 9 i 10 de maig al Museu de la Mediterrània de Torroella de Montgrí.

Anuari d'Ornitologia i ornitho.cat

El 2015 la gestió del portal Ornitho.cat va garantir el funcionament correcte i l'entrada de més de 586.591 dades al portal, que representa un nou rècord anual. El 95% de les dades corresponen als ocells, però un any més la resta de grups taxonòmics van tenir una especial rellevància.

El 2015 s'han incorporat 5 grups taxonòmics a Ornitho.cat. En primer lloc es van incorporar les cigales el gener, amb l'equip de Cicada.cat de la Universitat de Girona. En segon lloc es van afegir els peixos fluvials, els bivalvs d'aigua dolça i els crancs de riu el mes de juny, amb el Centre d'Estudi dels Rius Mediterranis. Finalment el juliol es van incorporar els ortòpters.

Un any més es va treballar conjuntament amb els companys de la Societat Catalana d'Herpetologia, Oxygastra, Museu de Ciències Naturals de Granollers, Sociedad Herpetológica Española i Centre Tecnològic Forestal de Catalunya per a promoure el registre d'observacions i millorar les tasques d'administració del portal de la resta de grups. La seva implicació permet mantenir actualitzada la taxonomia dels diferents grups, promoure les notícies i millorar els seus equips de verificadors, amb 26 verificadors entre els diferents grups, deixant de banda els ocells.

El 2015 Ornitho.cat també ha crescut en cobertura geogràfica, amb la incorporació d'Andorra, de la mà de l'Institut d'Estudi Andorrans, amb el portal paral·lel ornitho.ad.

És especialment rellevant el paper d'ornitho.cat en el Nou Atlas, en el qual ha ajudat a recopilar més de 120.000 observacions d'evidències de reproducció durant el 2015.

L'equip de Biolovision ha desenvolupat una nova versió de l'App d'ornitho per Android, Naturalist, ha incorporat diverses millores tècniques, però destaca especialment que ha adaptat l'aplicació per poder entrar dades a Ornitho de qualsevol lloc del món. Per això s'han incorporat més de 15.000 noves espècies, entre elles totes les espècies d'ocells del món, i l'ICO hi ha incorporat la proposta de noms catalans de tots els ocells desenvolupada els darrers anys. S'ha obert el portal data.biolovision.net des d'on cada usuari pot visualitzar i descarregar les observacions que ha registrat en territoris on no hi ha cap portal ornitho.

Fruit de tots aquests esforços, ornitho.cat ha merescut el Premi al millor Projecte de Ciència Ciutadana de la revista El Temps.

EuroBirdPortal (EBP)

El projecte EuroBirdPortal (EBP) i el seu portal web demostratiu es van posar en marxa el divendres dia 5 de juny coincidint amb la presentació que es va fer a Brussel·les en el marc de la Green Week 2015, la conferència anual sobre política mediambiental organitzada per la Comissió Europea.

L'EBP és una iniciativa de l'European Bird Census Council (EBCC), coordinada per l'ICO i que, gràcies a la col·laboració dels diferents portals web de recollida de dades ornitològiques d'Europa, com ara ornitho.cat, té com a objectiu discernir els canvis a escala europea en la distribució estacional dels ocells, els patrons migratoris i la fenologia.

Recentment (març 2016), la Comissió Europea ha atorgat un projecte LIFE Preparatory a aquesta iniciativa. L'objectiu principal del projecte LIFE, anomenat "Combining and improving online bird portals data to display near-real-time spatiotemporal patterns of bird distribution across Europe", i conegut per les sigles LIFE EPB (LIFE15 PRE / ES / 000002), és convertir el portal de demostració de l'EBP en un portal web en tota regla que mostri informació detallada i actualitzada dels patrons de distribució espaciotemporals d'abast europeu de les aus gairebé en temps real i de manera fiable.

El projecte té una durada de tres anys (gener 2016 fins a desembre 2018) i un cost total de 510.557 €, dels quals el 60% (306.334 €) són finançats per la Unió Europea.

Els principals objectius específics del projecte són:

- Crear un nou estàndard d'intercanvi de dades i una nova infraestructura de gestió, emmagatzematge i intercanvi de dades capaç de gestionar de forma automàtica i en temps gairebé real els processos d'intercanvi de dades entre tots els portals locals i la base de dades central.
- Adaptar i millorar el portal de demostració de l'EBP actual i els models de distribució espacials per tal de mostrar de manera fiable i actualitzada els patrons de distribució espaciotemporals de manera detallada en temps gairebé real.
- Augmentar la cobertura geogràfica del projecte per incloure la major part de la Unió Europea (almenys el 90% del seu territori).
- Millorar la qualitat i la rellevància de les dades recollides.

El projecte LIFE EBP està coordinat per el Centre Tecnològic Forestal de Catalunya (CTFC) i té cinc socis: Associació Institut Català d'Ornitologia (ICO), Swiss Ornithological Institute (SOI), British Trust for Ornithology (BTO), Natagora i Sovon Dutch Centre for Field Ornithology (SOVON). Per més informació vegeu <http://life.eurobirdportal.org/>.

Web del projecte LIFE EBP

Altres projectes i estudis

Programa de recerca i conservació al Zoo de Barcelona

Aquest projecte s'emmarca en el conveni signat entre l'ICO i el Zoo de Barcelona l'any 2009 a través del qual es contempla la creació d'una estació d'anellament científic per a l'estudi i seguiment de la colònia de cria de bernat pescaire (*Ardea cinerea*) i altres ardèids al Zoo, i per a l'estudi i seguiment de la població hivernant de la gavina riallera (*Chroicocephalus ridibundus*) i el gavià argentat (*Larus michabellis*). Paral·lelament es fan cursos i activitats per a la formació de nous anelladors.

Fins a l'actualitat s'han marcat 199 gavines rialleres, 355 gavians argentats, 17 bernats pescaires, 13 martinets blancs, 6 esplugabous i 1 gralla.. Aquests ocells porten anelles de lectura a distància que permet fer un seguiment dels seus desplaçaments. Això és de gran interès, especialment per a la gavina riallera que passa l'hivern a Barcelona i de la qual es disposa de nombrosos avistaments dins de la ciutat

i també a l'estranger. Hores d'ara s'han rebut observacions llunyanes (fora de l'àmbit de Barcelona) d'un total de 55 exemplars amb lectures a 17 països europeus. Els ocells marcats al Zoo han generat més de 3200 lectures que proporcionen informació acurada dels seus moviments.

Seguiment de la migració del Ballester amb geolocalitzadors

Des 2012 l'Institut Català d'Ornitologia (ICO) està col·laborant amb l'Institut Suís d'Ornitologia en un estudi sobre la migració del ballester (*Tachymarptis melba*). Amb aquest objectiu, s'han capturat exemplars adults en les seves colònies de cria i se'ls han col·locat geolocalitzadors. Aquests aparells són de la mida d'un botó i tenen un calendari electrònic incorporat, un rellotge i un sensor de llum que controla constantment la llum del dia i l'emmagatzema segons l'hora i el dia. Quan es recuperen aquests geolocalitzadors, podem conèixer on van estar les aus aproximadament i traçar els seus moviments migratoris i àrees d'hivernada. Durant 2012 a Catalunya es van col·locar 9 d'aquests mecanismes dels quals un d'ells es va recuperar l'any següent. Durant 2013 es van posar 22 geolocalitzadors nous, d'entre els quals 8 d'ells poden registrar també l'activitat de l'au (i.e. en vol o aturat). De moment es coneixen les vies migratòries de dos exemplars de ballester: un ex. anellat a Suïssa el juliol de 2007 i recuperat moribund prop de Barcelona l'abril de 2012 i un exemplar marcat a Tarragona el 2012 que es va recuperar en la mateixa colònia de cria el 2013. Durant 2015 es van marcar 9 ocells nous i es van recuperar 4 aparells. Aquests resultats preliminars, juntament amb la informació obtinguda a Suïssa, Bulgària i Turquia, està en fase d'anàlisi amb la intenció de publicar un article durant l'any 2016. Per a la realització d'aquest estudi, l'ICO va rebre una subvenció del Parc Zoològic de Barcelona en el marc del Programa de Recerca i Conservació als programes Específics de Conservació proposats pels externs durant 2012 i també un ajut de l'Institut Suís d'Ornitologia.

La problemàtica de les col·lisions dels ocells en edificis

Durant 2014 es va traduir al català un document tècnic del Institut Suís d'Ornitologia titulat "Edificis amb vidre i llum respectuosos amb els ocells" on es detalla el perquè d'aquesta problemàtica, a la vegada que s'aporten possibles solucions. Aquest document actualment està disponible en pdf i tot i que s'han fet gestions per a la seva publicació, malauradament no s'han trobat espònsors. Durant l'any 2015 es va fer una xerrada divulgativa a La Fàbrica del Sol, Barcelona, l'11 de juny amb el títol "El problema de les col·lisions dels ocells amb estructures urbanes".

Pla de Conservació de la Xarxa de Parcs de la Diputació de Barcelona

Es col·labora amb els gestors dels parcs gestionats per la Diputació de Barcelona en l'elaboració dels Plans de Conservació fent una avaluació de l'impacte de la cacera d'ocells en cadascun dels parcs gestionats des de la Diputació. Participa de la promoció del projectes de seguiment SOCC, SYLVIA i Ornitho.cat i elabora una bateria d'indicadors per informar als gestors dels parcs de l'estat de les poblacions d'ocells i dels seus hàbitats. Finalment, l'ICO ha contribuït a fer que el Montseny entri a la Xarxa de Seguiment Internacionals d'Espais Naturals Protegits (L-TER).

Sistema d'Informació Territorial de la xarxa d'espais lliures de la Diputació de Barcelona (SITxell)

L'objectiu del treball realitzat per l'ICO en el marc d'aquest projecte durant el 2015 ha estat elaboració d'índexs de conservació del territori que continguin la informació sobre el valor de conservació dels ocells, mamífers, rèptils i amfibis de la província de Barcelona. En el cas dels ocells aquest índex conté informació tant de les espècies nidificants com de les hivernants. Per fer aquest índex s'han desenvolupat prèviament índexs que mostren l'interès de conservació de cada espècie en funció dels estatus d'amenaça, la importància relativa de la població catalana respecte a l'europea i el grau de raresa històrica. El producte final d'aquest treball han estat mapes de síntesi de l'interès de conservació de la província de Barcelona. Aquest treball s'ha realitzat conjuntament amb el CTFC i Diputació de Barcelona i, en el cas dels vertebrats no ocells, amb les dades d'aquesta administració.

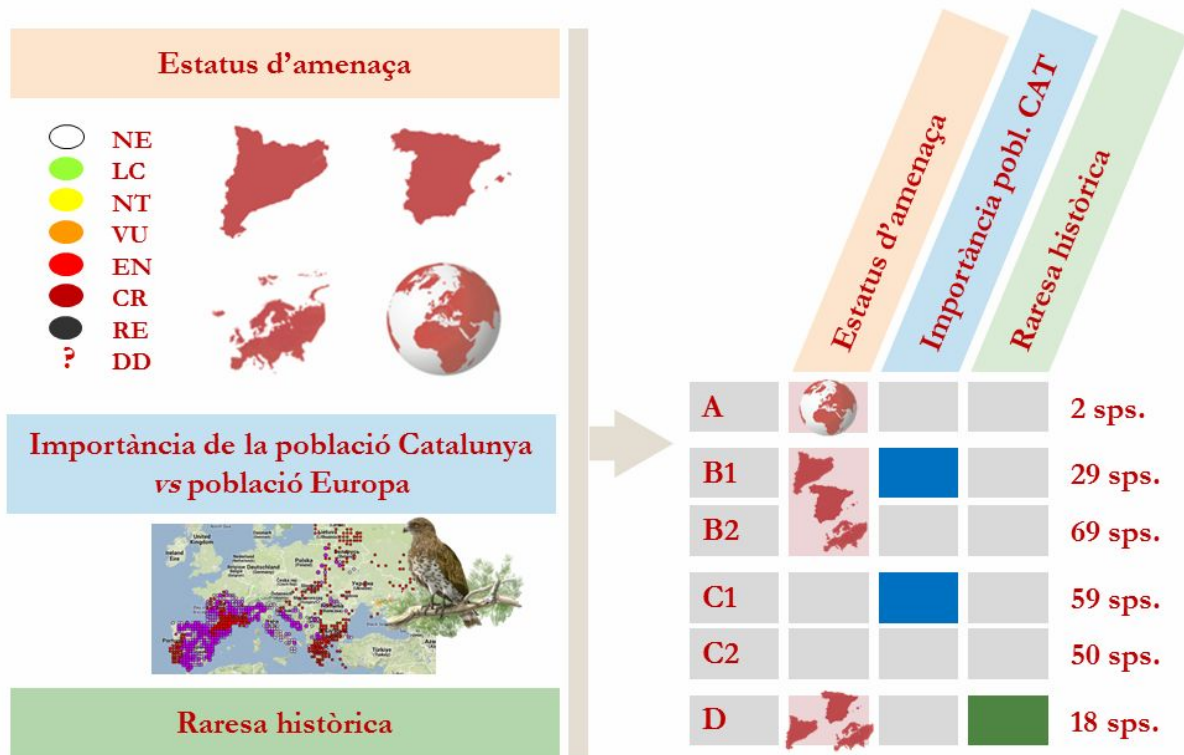

Diagrama del procediment emprat per avaluar l'interès de conservació en el context del projecte SITXELL

Relacions institucionals

Col·laboració amb la Generalitat

Bona part dels projectes de seguiment de l'ICO es desenvolupen gràcies al suport de la Generalitat de Catalunya. Entre els projectes desenvolupats conjuntament hi ha l'Oficina Catalana d'Anellament (OCA), el SOCC, el SYLVIA i el projecte MIGRACIÓ. També es col·labora amb Centres de Recuperacions de Fauna per l'estudi dels efectes poblacionals en la mortalitat de rapinyaires.

Durant el 2014 també es va rebre el suport econòmic a través del conveni de caixes. Durant aquest any ha estat l'Obra Social de la Caixa l'entitat que ha subvencionat aquests projectes.

Col·laboració amb altres institucions

L'any 2015 es van prorrogar un any més els convenis o contractes ja existents amb la Diputació de Barcelona, Parc de Collserola, Zoo de Barcelona, Museu de Ciències Naturals de Barcelona, i Ajuntaments de Tarragona, Terrassa, Vacarisses, Lleida i Flix.

Altres relacions institucionals i acadèmiques

European Bird Census Council (EBCC)

L'ICO cedeix els resultats del SOCC per a la generació de tendències de les poblacions d'ocells comuns (PECBMS) i atlas (EBBA2). El nostre company Sergi Herrando i en Lluís Brotons assisteixen a les

reunions periòdiques del EBCC.

Swiss Ornithological Institute

Es col·labora amb aquesta institució en el desenvolupament del portal *ornitho.cat* i amb iniciatives de caire Europeu vinculades als portals online de recollida de dades ornitològiques. També es mantenen contactes en relació al seguiment d'ocells comuns, atles i projectes de migració d'ocells. Des de 2012 es col·labora també en el marc del projecte *Orenetes*.

Comissió Seguiment Segarra-Garrigues.

Durant 2015 l'ICO va seguir tenint un paper actiu en la comissió de seguiment del canal Segarra-Garrigues.

Parc de Collserola

Es participa de les reunions del Consell Consultiu de Collserola, on l'ICO hi té un representant. Juntament amb els investigadors del parc.

Formació

Cursos

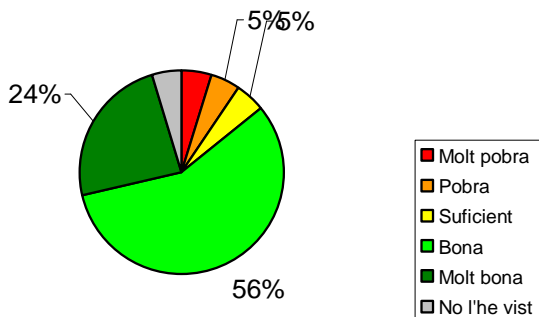
Seguint amb una estratègia d'incrementar l'oferta de cursos, tant en varietat com en quantitat, durant 2015 s'han ofert molts cursos diversos que han tingut molta acceptació, incloent-hi cursos de fotografia, més sortides d'un matí, un dia o dos dies i la continuació dels cursos d'introducció i identificació d'ocells. Després de l'emissió del programa Tocats de l'ala, a partir del setembre es percep un notable increment de les inscripcions a cursos fins el punt que cal duplicar-ne alguns d'ells. Les inscripcions passen d'una mitjana d'unes 12 persones a més de 20. Es percep també l'entrada d'un públic més genèric i desconexedor de l'ornitologia però amb un gran interès per formar-se.

Es van fer també activitats gratuïtes amb sortides guiades que també van servir per tal que hi hagués més persones interessades a aprofundir. Principalment, es van fer sortides guiades al Jardí Botànic, Bioblitz, Zoo de Barcelona i Parc de Collserola a petició de les organitzacions corresponents.

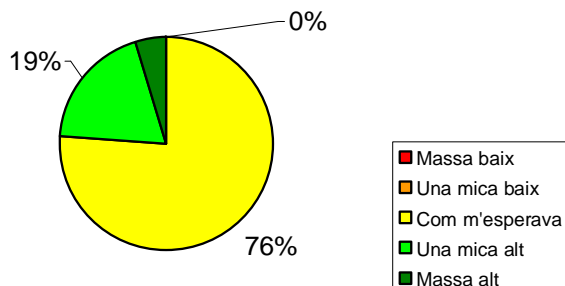
En total, el nombre de participants en totes aquests cursos i activitats ha estat de 350. Com cada any, les valoracions van ser molt positives (vegeu resultats a continuació).

Resultats de les enquestes sobre els cursos d'anellament (2015)

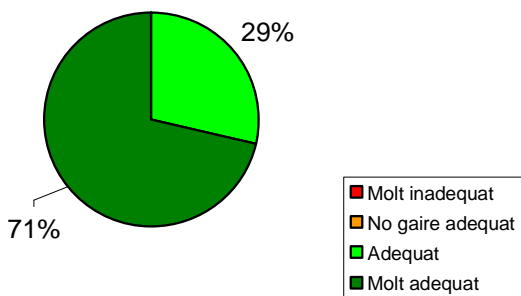
Valoració de la informació rebuda sobre el curs

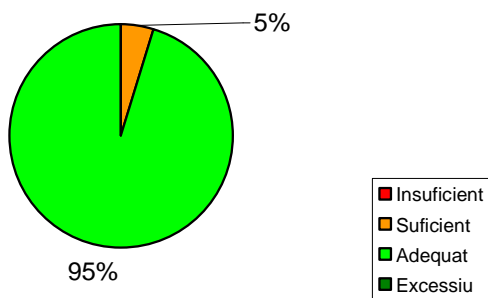
Valoració del nivell del curs

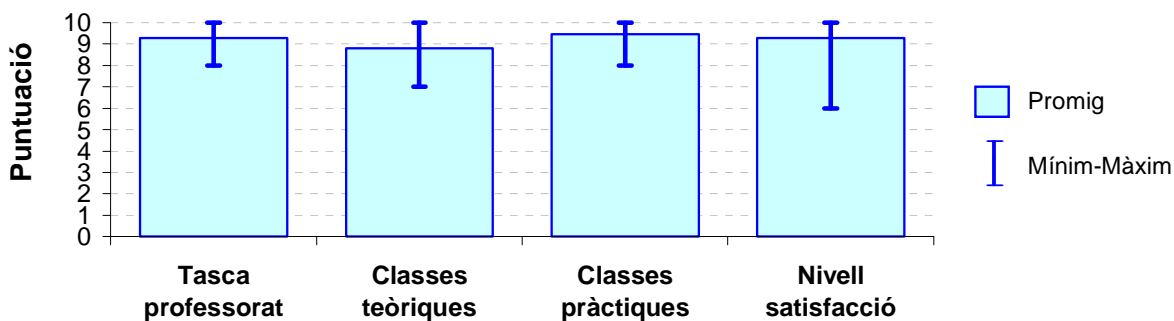
Valoració de l'enfocament que s'ha donat al curs

Valoració del material que s'ha lliurat (dossier, CD...)

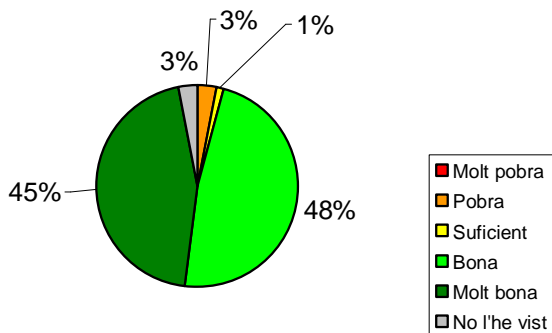

Valoració del professorat i les classes i nivell de satisfacció dels alumnes

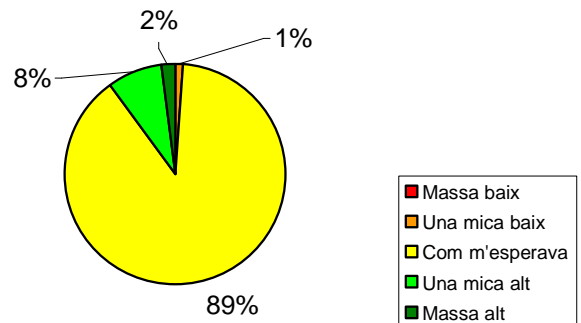

Resultats de les enquestes sobre els cursos d'ornitologia (2015)

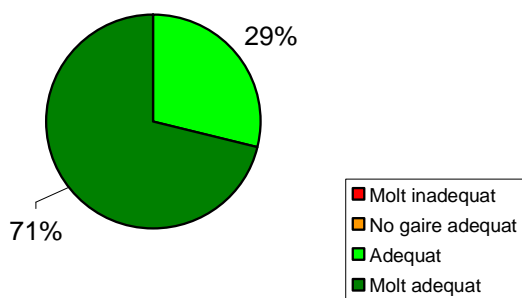
Valoració de la informació rebuda sobre el curs

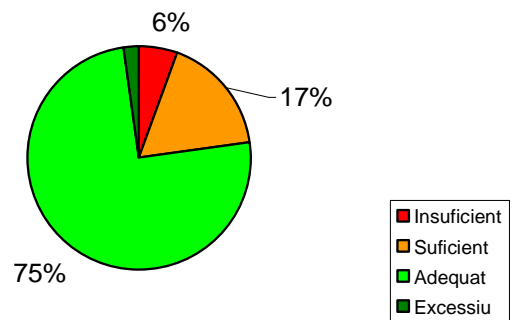
Valoració del nivell del curs

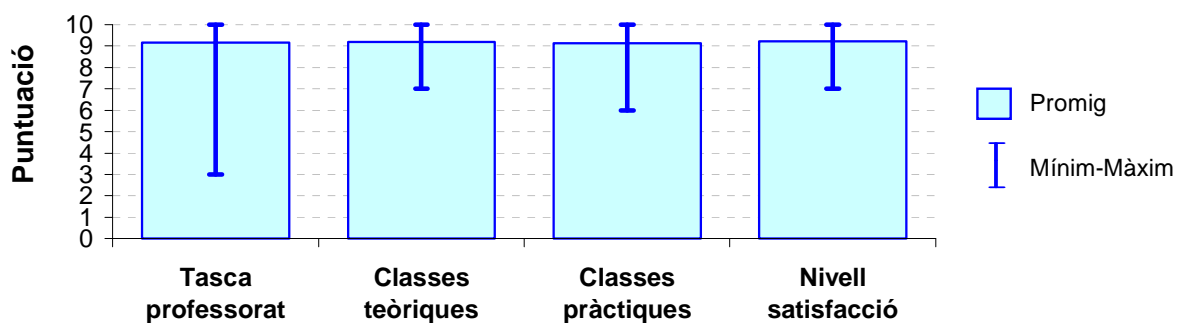
Valoració de l'enfocament que s'ha donat al curs

Valoració del material que s'ha lliurat (dossier, CD...)

Valoració del professorat i les classes i nivell de satisfacció dels alumnes

Recerca

La activitat d'aquesta àrea de l'ICO el 2015 s'ha centrat principalment a consolidar els projectes i les accions que s'havien iniciat els anys anteriors i plasmar totes aquestes activitats en publicacions científiques i contribucions a congressos. Molt concretament el 2015 el director científic de l'ICO ha participat en els projectes TRUSTEE (de valoració de medis agrícoles) i EUBON (Observatori Europeu de la Biodiversitat). En aquest context es treballa molt especialment en l'elaboració d'indicadors de l'impacte del canvi ambiental en la biodiversitat basats en les dades dels seguiments d'ocells i papallones. També pren un paper important la producció associada a l'Atlas dels ocells d'Europa.

Productivitat científica de l'ICO i difusió de la recerca

Articles científics (en negreta, membres de l'ICO)

2015

- ❖ **Herrando, S., Brotons, L., Anton, M.,** Páramo, F., Villero, D., Titeux, N. Quesada, J. & Stefanescu, C. 2015. Assessing impacts of land abandonment on Mediterranean biodiversity using indicators based on bird and butterfly monitoring data. *Assessing impacts of land abandonment on Mediterranean biodiversity using indicators based on bird and butterfly monitoring data.* Environmental Conservation, 43, pp 69-78.
- ❖ Regos, A., D'Amen, M., **Herrando, S.,** Guisan, A. & **Brotons, L.** 2015. Fire management, climate change and their interacting effects on birds in complex Mediterranean landscapes: dynamic distribution modelling of an early-successional species—the near-threatened Dartford Warbler (*Sylvia undata*). *Journal of Ornithology* 156: 275-286.
- ❖ **Herrando, S.,** Voříšek, P, Kupka, M, **Anton, M.** & Keller, V. 2015. Ongoing EBBA2: a first pilot data provision of 50 × 50 km data. *Bird Census News* 2014, 27/1–2: European Atlas News 27–35

Difusió

L'Abellerol

Durant l'any 2014 es van publicar 2 números (50-51) de l'Abellerol (hivern 2014-2015 i primavera/estiu 2015). El número 51 va incorporar una nova maquetació amb una portada a tot color i potenciant una publicació amb més imatges i il·lustracions.

La Revista Catalana d'Ornitologia

Durant l'any 2015 es va publicar un volum de la Revista Catalana d'Ornitologia: vol. 31 (2015) amb un total de dos articles, tres notes breus i tres treballs de revisió amb un total de 83 pàgines.

El Web i el Butlletí electrònic

Durant 2015, ornitologia.org es van rebre 48.689 visites, amb un total de 27.644 usuaris diferents que van consultar el web. Els apartats que més es van renovar van ser el del butlletí electrònic i els d'activitats com cursos i sortides. En conjunt, tots els portals web de l'ICO (ornitologia.org, orenetes.cat, sioc.cat, ornitho.cat, etc) van ser visitats per rebre prop de 82.000 usuaris diferents. Durant

L'any 2015 es van enviar un total de 14 butlletins electrònics (números 426 a 439).

Iniciatives socials i organització interna

Evolució del nombre de socis

Actualment, el nombre de socis de l'ICO és de 1.227, un 8,8% més que fa un any. A finals d'any es va enviar, per primer cop, un carnet de soci a tots els membres de l'ICO.

Vocal del soci

Durant l'any 2015 només s'han rebut 8 peticions, principalment demanant donar-se de baixa o demanant rebre les revistes en format paper.

DBF

Es va celebrar la segona edició del Delta Birding Festival organitzat conjuntament entre Oryx, la Fundació Catalunya-La Pedrera i l'ICO. Com l'any anterior el festival va tenir lloc a les instal·lacions de Mónnatura al Delta de l'Ebre. Entre d'altres coses, l'ICO va coordinar els voluntaris i va proporcionar la majoria dels ornitòlegs experts per les sortides guiades a diferents indrets, incloent-hi les sortides en vaixell a alta mar i pel Riu Ebre. Els ponents internacionals més destacats van ser Hadoram Shirihai, Markus Varesvuo i Dick Forsman, a més de molts ponents catalans i de l'estat espanyol.

El nombre de visitants va ser d'uns 1.600, un increment important respecte als aproximadament 950 de l'any anterior. Els comentaris en publicacions i blogs locals o internacionals van ser molt positius.

Tocats de l'ala

Just el cap de setmana del DBF, TV3 va estrenar el programa Tocats de l'ala en el que l'ICO hi havia participat com a revisor científic. En el DBF de 2014, la directora i el realitzador del programa es van posar en contacte amb nosaltres per comentar la possibilitat de comptar amb la nostra col·laboració si el programa tirava endavant. Cap al mes de març de 2015, estava confirmat que el programa tiraria endavant i des de l'ICO se'ls va passar una llista de temes, persones de contacte i idees amb les que podien treballar. A partir d'aquesta informació inicial, l'equip del programa va anar treballant, obtenint nous contactes i començant a filmar els temes que havien decidit, intentant repartir-los pel territori, temàtiques i possibles interessos de l'audiència. En aquesta fase, l'ICO hi va participar poc.

Un cop els capítols s'anaven muntant, una persona de l'ICO revisava cada capítol principalment per corregir errors i també per fer suggerències. Normalment -però depenent de les pressions de temps- cada capítol es va tornar a revisar per fer una segona correcció.

L'emissió del programa va provocar un increment del nombre de socis i d'assistents als cursos de forma clarament perceptible que va triplicar el nombre de nous socis respecte els mateixos mesos de l'any anterior. El programa va tenir normalment una audiència al voltant del 12% en la seva franja horària; això representa unes 200.000 persones veient Tocats de l'ala cada dissabte del 26 de setembre al 12 de desembre.

Comptes 2015

DESPESES 2015

CONCEPTE	Parcials	Totals
PERSONAL		
SOUS EQUIP TÈCNIC	206.902,05	
COL·LABORADORS	31.428,59	
FEINES REALITZADES ALTRES EMPRESES	4.319,05	
SEGURETAT SOCIAL	63.791,06	
TRANSPORT	16.041,95	
TOTAL PERSONAL		322.482,70
COMPRES		
MOBILIARI I SIMILARS	0,00	
MATERIAL ANELLAMENT	15.626,50	
LLIBRES, FORMACIÓ I REVISTES	1.552,63	
TOTAL COMPRES		17.179,13
ASSESSORIES I ASSEGURANCES		
ASSEGURANCES	579,53	
LABORAL, COMPTABLE I FISCAL	4.512,64	
SERVEIS BANCARIS I ALTRES	969,67	
TOTAL ASSESSORIES EXTERNES		6.061,84
DESPESES OFICINA		
LLOGUER, REPARACIÓ I CONSERVACIÓ	6.327,59	
SUBMINISTRAMENTS	1.511,33	
TELÈFON I INTERNET	8.786,94	
PAPERERIA I COPISTERIA	3.306,38	
INFORMÀTICA	23,54	
TRAMESES POSTALS	1.588,09	
MATERIAL OFICINA	117,81	
TOTAL DESPESES OFICINA		21.661,68
PUBLICACIONS (impremta, diseny)		8.964,17
CONGRESSOS, ASSEMBLEA, JORNADES		5.811,31
DEVOLUCIONS (quotes)		6.844,00
ALTRES		11.375,61
AMORTITZACIONS		0,00
TOTAL DESPESES 2015		400.380,44

INGRESSOS 2015

CONCEPTE	Parcials	Totals
Ingressos per activitat pròpia		
Quotes socis i subscripcions	30.265,42	
Convenis i subvencions	298.630,89	
Donacions	14.447,05	
TOTAL INGRESSOS ACTIVITAT PRÒPIA		343.343,36
Vendes i altres ingressos mercantils		
Vendes i publicitat	0,00	
Prestació de serveis	108.120,57	
TOTAL VENDES I ALTRES INGRESSOS MERCANTILS		108.120,57
Ingressos financers	0,00	
TOTAL INGRESSOS FINANCERS		0,00
TOTAL INGRESSOS 2015		451.463,93